

ลาวกับความช่วยเหลือระหว่างประเทศ
:บทบาทธนาคารโลกในโครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำน้ำเทิน 2

นายเข้มพร อ โฉมทัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2550
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**LAOS AND INTERNATIONAL AID: THE ROLE OF THE WORLD BANK ON
NAMTHEUN 2 HYDROELECTRIC DAM PROJECT**

Mr. Khemphone Anothay

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in International Relations**

Department of International Relations

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

501369

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ถวายเป็นความช่วยเหลือระหว่างประเทศ: บทบาทธนาคารโลกในโครงการ
การเชื่อมไฟฟ้าพลังน้ำน้ำเทิน 2

โดย

นายเข้มพร อโณทัย

สาขาวิชา

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยวัฒน์ คำชู

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. จีรวัสส์ สุวรรณมาลา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกุมิตร ปิติพัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยวัฒน์ คำชู)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุรชาติ บำรุงสุข)

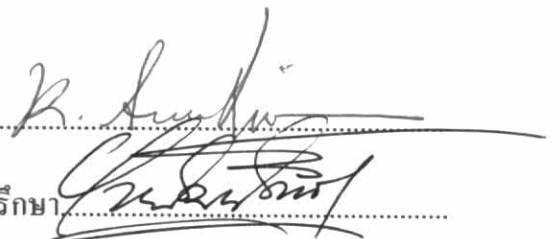
เข้มพร อโณไทย: ลาวกับความช่วยเหลือระหว่างประเทศ: บทบาทธนาคารโลกในโครงการเขื่อน
ไฟฟ้าพลังน้ำน้ำเทิน 2 (LAOS AND INTERNATIONAL AID: THE ROLE OF THE
WORLD BANK ON THE NAMTHEUN 2 HYDROELECTRIC DAM PROJECT) อาจารย์ที่
ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยวัฒน์ คำชู, 127 หน้า

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ศึกษานโยบายการรับความช่วยเหลือของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน
ลาวจากธนาคารโลก โดยใช้โครงการสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำน้ำเทิน 2 เป็นกรณีศึกษา วิทยานิพนธ์อธิบาย
ผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจในระบบระหว่างประเทศ และกระแสโลกาภิวัตน์ ที่
ทำให้รัฐบาลของสปป.ลาวในยุคหลังสงครามเย็นต้องปรับเปลี่ยนทิศทางนโยบายต่างประเทศและการพัฒนา
โดยหันไปเปิดความสัมพันธ์กับประเทศตะวันตกและรับความช่วยเหลือจากประเทศเหล่านี้และจากสถาบัน
ระหว่างประเทศ เช่น ธนาคารโลกมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่ง
จำเป็นต่อนโยบายการพัฒนาประเทศภายใต้ “จินตนาการใหม่” โดยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีสมมติฐานที่ว่า
“การที่ลาวหันไปพึ่งพาความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากประเทศตะวันตก โดยผ่านธนาคารโลกมากขึ้น เป็น
ผลมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจในระบบระหว่างประเทศ และกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งส่งผลให้
ลาวต้องปรับกระบวนการตัดสินใจในการพัฒนาประเทศใหม่”

จากการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจในระบบระหว่างประเทศ และกระแสโลกาภิ
วัตน์ทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นภายหลังจากการล่มสลายของสหภาพโซเวียต และประเทศยุโรปตะวันออก
ได้ส่งผลกระทบทำให้สปป.ลาว ต้องเร่งขยายนโยบายการเปิดประเทศตามแนวทางจินตนาการใหม่ โดยหัน
ไปปรับปรุงความสัมพันธ์กับประเทศตะวันตกและเปิดรับความช่วยเหลือด้านการพัฒนาจากสถาบันระหว่าง
ประเทศ เช่น ธนาคารโลกมากยิ่งขึ้น เพื่อแสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือ และการลงทุน รวมทั้งการ
ถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งความช่วยเหลือในการพัฒนาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดม
สมบูรณ์แต่ยังไม่ได้รับการพัฒนา เช่น โครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ เพื่อผลิตเป็นสินค้าส่งออกขาย
ต่างประเทศ นำเงินตราเข้ามาพัฒนาประเทศ และลดภาระการพึ่งพิงความช่วยเหลือจากต่างประเทศใน
อนาคต

ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2550

4881185624 : MAJOR INTERNATIONAL RELATIONS

KEY WORD: LAOS/ INTERNATIONAL AID / WORLD BANK/ NAMTHEUN 2

KHEMPHONE ANOTHAY: LAOS AND INTERNATIONAL AID: THE ROLE OF THE
WORLD BANK ON THE NAMTHEUN 2 HYDROELECTRIC DAM PROJECT. THESIS

ADVISOR: ASSOC. PROF. CHAIWAT KHAMCHOO, Ph.D. 127. pp.

This thesis aimed to study Lao government's policy of receiving aid from the World Bank through a case study of the Namtheun 2 Hydroelectric Dam Project. It explained the impact of the shift in the world power structure and the economic globalization on Lao government's attempt to reform its economic policy by turning to the western countries and the World Bank for economic assistance after the cold war in order to develop infrastructures of the country. The hypothesis of this thesis is that "Lao government's decision to turn to the western countries through the World Bank for economic aid resulted from the changing of the world power structure and economic globalization".

The study found that the shift in the world power structure and economic globalization since the collapse of Soviet Union has significantly affected Laos as small country which had long been dependent on the Soviet assistance. This new international environment necessitated Lao government to open the country wider under new thinking policy. By strengthening the relationship with the western countries in order to seek for cooperation, aid and investment, including technology transfer, especially the World Bank's assistance to replace the economic assistances from the socialist countries in order to exploit untapped rich natural resources such as the building Namtheun 2 Hydroelectric Dam to sell electricity to its neighborhood country (Thailand), thereby generating foreign exchange and hopefully be coming less dependent on foreign aid in the future.

Department International Relations

Field of study International Relations

Academic year 2007

Student's signature.....

Advisor's signature.....

The image shows two handwritten signatures in black ink. The top signature is written over a dotted line and appears to be 'K. Kempphone Anothay'. The bottom signature is also written over a dotted line and appears to be 'Chaiwat Khamchoo'.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่ง จากรองศาสตราจารย์ ดร. ไชยวัฒน์ คำหู่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ อีกทั้งให้กำลังใจในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยดีมาตลอด จึงขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา มา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศุภมิตร ปิติพัฒน์ ประธานกรรมการ และรองศาสตราจารย์ ดร. สุรชาติ บำรุงสุข กรรมการ ที่กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนความรู้ อันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด นอกจากนี้ ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิสิตไทยตลอดทั้งเจ้าหน้าที่ห้องบัณฑิตศึกษา และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทุก ๆ ท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และให้ความสะดวกในการเข้าหาข้อมูลต่างๆ ด้วยดี

การเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้หากมีคุณค่า และประโยชน์ในการศึกษาวิชารัฐศาสตร์อยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบมอบเป็นกตเวทิตาคุณแก่ท่านอาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้เขียนทุก ๆ ท่านตลอดจนผู้ที่มีอุปการะอื่น ๆ ที่ได้ให้ความรักความเมตตากรุณา จนผู้เขียนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์สำเร็จได้ตามความมุ่งหมาย และหากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมา และสภาพปัญหา	1
กรอบความคิดที่ใช้ในการวิจัย	3
การสำรวจวรรณกรรม	15
สมมติฐานเบื้องต้น	15
ขอบเขตที่ใช้ในการศึกษา	15
วิธีการศึกษา	16
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	16
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา	17
บทที่ 2 เศรษฐกิจการเมืองลาว ก่อน ปี ค.ศ. 1975	19
โครงสร้างและอำนาจการตัดสินใจของธนาคารโลก	20
พัฒนาการของโครงการสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำน้ำเทิน 2	22
สภาพการณ์ทางการเมืองของลาว ก่อนปี ค.ศ.1975	25
ความช่วยเหลือและการแทรกแซงของสหรัฐอเมริกาในช่วงระหว่างปี 1954-1975	33
การยึดอำนาจของขบวนการปะเทดลาว	38
บทที่ 3 เศรษฐกิจการเมืองลาวในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1975 – 1985	43
การพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางสังคมนิยม	44
ขบวนการปฏิรูปเศรษฐกิจสู่ระบบสหกรณ์นารวมและความล้มเหลว	52
ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	61
การพัฒนาโดยอาศัยความช่วยเหลือจากประเทศสังคมนิยม	66
การรับความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากสหภาพโซเวียตและเวียดนาม	70

บทที่ 4	โครงการสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำน้ำเทิน 2 ภายใต้แนวทาง “จินตนาการใหม่”	78
	ปัญหาของการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางสังคมนิยม	79
	อิทธิพลของความเปลี่ยนแปลงในสหภาพโซเวียตและเวียดนาม	83
	ความเปลี่ยนแปลงของบรรยากาศทางการเมืองและเศรษฐกิจโลก	85
	ความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ภายหลังสิ้นสุดยุคสงครามเย็น	87
	โครงการความร่วมมือในกรอบของอนุภูมิภาคผู้นำโขง	90
	การปรับปรุงความสัมพันธ์กับประเทศตะวันตก	92
	การปฏิรูปเศรษฐกิจภายใต้จินตนาการใหม่	95
	บทบาทของธนาคารโลกในการช่วยเหลือแก่ลาว ผ่านโครงการสร้างเขื่อนไฟฟ้า	
	พลังน้ำน้ำเทิน 2	107
บทที่ 5	สรุป	115
	รายการอ้างอิง	121
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	127